

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Mikkelin kansalaisopisto on tähän saakka tarjonnut 500 oppitunnin yleistä oppimäärää. Meille muutos 1000 tuntiin on radikaali ja vaarantaa saavutettavuuden ja eri taiteenlajien tarjonnan alueella, jossa ikääntyneiden määrä kasvaa maan keskiarvoa voimakkaammin ja lasten määrä vähenee. Käytännössä tämä voi johtaa pienempien taiteenalojen taiteen perusopetuksen tarjonnan loppumiseen.

Taiteen harrastamisen saavutettavuuden (taloudellisen, fyysisen ja pedagogisen saavutettavuuden) näkökulmasta 500 ot:n yleisellä oppimäärällä on ollut paikkansa. Näin ollen oppimäärän kohtuullistaminen olisi toivottavaa.

Jos oppimäärää ollaan kasvattamassa, Mikkelin kansalaisopiston mielestä paras laajuus on 30 opintopistettä/800 oppituntia. Kannatamme oppimäärän jakamista osatavoitteisiin tai moduuleihin, esimerkiksi 200 tunnin osioihin. Lain tulisi mahdollistaa oppilaitosten välinen yhteistyö opintojen

toteuttamisessa ja vapaana sivistystyönä suoritettujen opintojen sisällyttäminen osaksi taiteen perusopetuksen tuntimäärää. Esimerkiksi Mikkelin kansalaisopistossa saman pätevyyden omaavat opettajat opettavat sekä taiteen perusopetuksen että vapaan sivistystyön puolella.

Uuden lain tulee myös sallia se, että yhden oppilaitoksen sisällä järjestettävistä eri taiteenalojen opinnoista voidaan yhdistää 1000 tunnin taiteidenvälinen taiteen perusopetuksen opintolinja, josta opiskelija saa päättötodistuksen.

Koska Mikkelin kansalaisopisto järjestää pääasiallisesti vapaan sivistystyön toimintaa aikuisille valtionosuusrahoituksella, opistolle on haastavaa kaksinkertaistaa taiteen perusopetuksen tuntimäärää. Taiteen eri alojen opetus edellyttää erityisiä tiloja, välineitä ja materiaaleja. Asianmukaisia tiloja ja välineitä ei riitä kaikille, jos oppimäärä kaksinkertaistuu.

Lakiehdotus tässä muodossa ei lisää saavutettavuutta, vaan nostaa kynnystä taiteen perusopetukseen osallistumiselle.

Oppilaan harrastustoiminta ja ns. viikko-ohjelma muuttuvat varsin kuormittaviksi, jos viikoittaiset harjoituskerrat tai muut oppitunnit lisääntyvät. Taideopetus ja esimerkiksi produktioon valmistautuminen ovat itsessään sitovia prosesseja, jotka edellyttävät itsenäistä työskentelyä ja sitovat aikaa erityisesti esitysten lähestyessä. 50 opintopisteen oppimäärän suorittaminen venyisi kestoaltaan niin pitkäksi, että harva jatkaisi sitä loppuun asti. Taiteen perusopetuksen rakenteiden ja lainsäädännön tulisi tukea sitä, että opinnot voi aloittaa myöhemmälläkin iällä ja päättötodistuksen voisi saada ennen hakeutumista jatko-opintoihin, kuten erityislukioon. Aloitusikä näyttäytyy ongelmana erityisesti ryhmämuotoisessa opetuksessa, ei niinkään yksilöopetuksessa.

Koko oppimäärän suorittaneita oppilaita on valtakunnallisesti nykyiselläkin oppimäärällä vähän, kuten tässä lakiehdotuksessa jo todetaan sivulla 37. Taiteen perusopetuksen houkuttelevuus vähenee, kun oppimäärä näyttää jo lähtökohtaisesti mahdottomalta suorittaa kokonaisuudessaan. Aikuisopiskelijalle sitoutuminen mahdollisesti kymmeneksi vuodeksi on erityisen haastavaa. Tavoitteiden saavuttaminen saattaa olla mahdotonta, esimerkiksi musiikissa aikuisena aloittaessa motorikka asettaa haasteita vaaditun tason saavuttamiseksi tietyissä soittimissa, esimerkiksi opetustarjonnassamme olevien viulun ja pianon kohdalla.

Jos opetustuntimäärää lisätään, nostaa se myös opiskelijoiden kurssimaksuja. Tämä entisestään heikentää mielenkiintoa ja mahdollisuuksia aloittaa opinnot tai jatkaa niitä.

Tämänhetkisessä ehdotuksessa ei huomioida millään tavalla oppilaan itsenäistä työtä. Kotona tehtävä itsenäinen harjoittelu kuuluu olennaisena osana kaikkiin taiteenaloihin. Lainsäädännössä pitäisi määritellä ja auki kirjoittaa tarkasti lähiopetuksen ja oman työskentelyn määrä /opintopiste. Nämä vaihtelevat taidealoittain. Itsenäisen työn ja etäopiskelun huomioiminen osana oppimäärää voisi vähentää opintojen kuormittavuutta.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Yhteistyö tukee eri oppilaitoksissa suoritettuja, jopa eri taiteenalan opintoja ja niiden yhdistämistä. Jos oppilas suorittaa useammassa oppilaitoksessa opintoja, epätietoisuus rahoitusmalleista hankaloittaa yhteistyötä. Emme löytäneet lakiehdotuksesta tarkkaa kuvausta siitä, kuinka hallinnollinen työ ja rahoituksen jakautuminen oppilaitosten kesken jakautuisi, kun oppilas suorittaa opintoja useammassa oppilaitoksessa. Kysymyksessä on iso muutos nykytilanteeseen verrattuna.

Mikäli pienellä paikkakunnalla kaksi oppilaitosta tarjoaa laajuudeltaan samanlaista opetusta, on tärkeää, että hyödynnetään oppilaitosten erilaisia profiileja ja kattavaa opetustarjontaa kilpailutilanteen välttämiseksi ja opetuksen laadun parantamiseksi.

Yhteistyön mahdollistamiseksi rahoitusta tulisi olla tasaisesti opintojen kuluessa eikä päättötodistusta vastaan senhetkisellem oppilaitokselle. Tällöin rahoituksen määräytymisessä painottuu toteutunut opetustuntimäärä ja toteutunut oppilasmäärä eikä päättötodistusten määrä.

Jos rahoitus järjestetään lakiehdotuksen mukaisesti, alueellinen saatavuus heikentyy, esimerkiksi siten, että jonkin taiteenalan taiteen perusopetus lakkaa.

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Rahoitusta tulisi olla tasaisesti opintojen kuluessa eikä päättötodistusta vastaan senhetkisellem oppilaitokselle. Tällöin rahoituksen määräytymisessä painottuisivat toteutunut opetustuntimäärä ja toteutunut oppilasmäärä eikä päättötodistusten määrä.

Jos rahoitus järjestetään lakiehdotuksen mukaisesti, alueellinen saatavuus heikentyy, esimerkiksi siten, että jonkin taiteenalan taiteen perusopetus lakkaa.

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Päättötodistus voisi olla oppilaitoskohtaisuuden tai taiteenalakohtaisuuden sijaan yleinen taiteen perusopetuksen todistus, missä näkyisivät opiskellut taiteenalat ja niiden laajuus. Kompromissina voisi olla pääaine/sivuaine- tyylinen rakenne, jolloin päättötodistus myönnetään pääaineen taiteenalalle, ja sivuaineet kirjataan mukaan todistukseen.

Kannatamme oppimäärän jakamista osatavoitteisiin tai moduuleihin, jotka kirjataan näkyville päättötodistukseen. Moduuleihin perustuvassa mallissa tuntimäärä on jaettavissa osatavoitteisiin, esimerkiksi 200 tunnin osioihin. Tämä toimintatapa mahdollistaa myös oppilaitosten välisen yhteistyön ja monitaiteiset suoritustavat, ja vähentää opintojen kuormittavuutta opiskelijalle. Lain

tulisi mahdollistaa oppilaitosten välinen yhteistyö opintojen toteuttamisessa ja päättötodistuksen kirjoittamisessa.

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Toivotaan selkeitä ohjeita, miten ja millaisia tietoja oppilaitoksen kuuluu kerätä koskien toiminnan arviointia, kehittämistä, tilastointia ja seurantaan liittyviä tietoja.

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Tämä on erittäin tärkeä asia. Toivotaan selkeitä ohjeita/esimerkkejä kuinka arviointia voidaan toteuttaa, ajatellen myös keskisuurta kansalaisopistoa, joka tarjoaa tpo-opetusta. Myös selkeät ohjeet arvioinnin keskeisten tulosten julkaisuun liittyen toivottavaa.

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Arjen työskentelyn mahdollistamiseksi siirtymäajan tulisi olla laissa tarkkaan mietitty, jotta se olisi mahdollisimman tasa-arvoinen. Ehdotamme, että ennen uusien opetussuunnitelmien voimaan tuloa opinnot aloittaneet opiskelijat voivat jatkaa opintonsa loppuun vanhalla oppimäärällä. Siirtymäajalla kahden näin erilaisen oppimäärän päällekkäisyys voi aiheuttaa ryhmämuotoisen opetuksen arjessa suuria haasteita. Samoissa opiskeluryhmissä voi näin olla kahta hyvin erilaista suunnitelmaa noudattavia opiskelijoita. Kahdesta täysin erilaisesta oppimäärästä viestiminen oppilaille on haastavaa.

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Mikkelin kansalaisopiston mielestä on tärkeää, että osana pätevyysvaatimuksia säilyy kohta viisi: opetusta on kelpoinen antamaan henkilö, jolla on asianomaisella taiteenalalla saavutettu taiteellinen tai muu ammatillinen ansioituneisuus. Esimerkiksi pienemmillä paikkakunnilla päteviä ei välttämättä löydy, mutta ammattitaito ja opetuskokemus on hankittu muuta kautta. Aikaisemmin hankittu kelpoisuus opettaa taiteen perusopetusta tulisi säilyä myös muutosten yhteydessä.

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

9 §. s.62

”Pykälän 2 momentin mukaan taiteen perusopetuksen ohella voidaan järjestää myös muuta taiteen ja kulttuurin opetusta sekä muuta taide- ja kulttuuritoimintaa. Taiteen ja kulttuurin muulla opetuksella tarkoitettaisiin esimerkiksi taidekasvatusta, jota annetaan ennen taiteen perusopetuksen oppimäärään sisältyviä, tavoitteellisesti eteneviä opintoja. Muulla taide- ja kulttuuritoiminnalla tarkoitettaisiin esimerkiksi taide- ja kulttuurisisältöisiä työpajoja tai tapahtumia.”-> kirjoitusasua toivotaan muotoon ”oppilaitos voi halutessaan järjestää”.

Yleinen kommentti liittyy opintosuunnitelmaan, pykälä 3. Uuden lain ei tule heikentää osallistumismahdollisuuksia vaan parantaa niitä:

- oppimäärän yksilöllistäminen
- etäopetus vs. yhteisöllisyys
- saavutettavuus- taloudellinen, pedagoginen, fyysinen
- ristiriidassa hyvinvoinnin edistämisen ja osallisuuden lisäämisen kanssa
- pahimmillaan johtaa entistä vahvempaan taiteen harrastamisen elitistisyyteen
- mahdollisimman suuresta joukosta harrastajia löytyy tulevaisuuden ammattilaiset, harrastajien määrän vähentyessä tämä vaarantuu.

Orivuori Tiia
Mikkelin kansalaisopisto